

टसर रेशीम बीज कोष व इतर कोष खरेदी
दरात सुधारणा करणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: सपववि ४००२२/१/२०२४ DESKSERICULTURE CMTD
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२
दिनांक :- ७ मार्च, २०२४

वाचा :-

- १) शासन निर्णय, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग क्र.रेशीम १५०८/प्र.क्र.७०/रेशीम कक्ष, दि.२६.०९.२०१९.
- २) शासन ज्ञापन, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग क्र.केंपुयो-१०१४/प्र.क्र.४२/रेशीम कक्ष, दि.१५.०५.२०१४.
- ३) केंद्रीय रेशीम मंडळ, टसर डेपो, चाईबासा (पश्चिम सिंहभूम) झारखंड यांचे पत्र क्र.CSB/RMB/CH/०५-TTAC/२०२१-२२/Coord, Dtd.२५.१०.२०२२.
- ४) संचालक, रेशीम संचालनालय, नागपूर यांचे पत्र क्र.रे./कार्या-७/टसर/को.दरवाढ/२०२३-२४/१००८, दि.०८.०८.२०२३.
- ५) संचालक, रेशीम संचालनालय, नागपूर यांचे पत्र क्र.रेशीम/कार्या-७/टसर कोष दरवाढ/२०२३-२४/१५४७, दि.३०.११.२०२३.

प्रस्तावना :-

राज्यातील टसर उत्पादकांनी उत्पादित केलेल्या टसर रेशीम कोषांना योग्य भाव मिळावा व व्यापाऱ्यांकडून त्यांची फसवणूक होवू नये म्हणून टसर रेशीम कोषांना शासन हमी भाव देण्यात येतो. केंद्रीय रेशीम मंडळाच्या धर्तीवर टसर बीज कोषाचे दर ₹१.८० प्रती नग (प्रती खंडी ₹७२००/-) असे सुधारीत करण्यास शासन ज्ञापन दि.१५.०५.२०१४ अन्वये मान्यता देण्यात आली होती. टसर बीज कोषाचे दर २०१४ मध्ये व इतर टसर कोषाचे दर २०१९ मध्ये वाढविण्यात आले होते. किटक संगोपन खर्चात झालेली वाढ, मजुरी व आवश्यक खर्च पाहता टसर कोष उत्पादक संस्था यांनी बीज कोषाबरोबर इतरही कोषाच्या दरात वाढ करण्याची विनंती संचालक (रेशीम) यांना केली आहे. त्याअनुषंगाने संचालक (रेशीम) यांनी संदर्भाधीन दि.०८.०८.२०२३ व दि.३०.११.२०२३ रोजीच्या पत्रान्वये कोषाची दरात वाढ करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनास सादर केला आहे.

राज्यातील टसर रेशीम उत्पादकांना पुरेशा प्रमाणात अंडीपुंजाचा पुरवठा व्हावा तसेच टसर शेतकऱ्यांनी उत्पादित केलेले बीज कोष व इतर कोषाचा उपयोग राज्यातच व्हावा व त्यातून कोष प्रक्रिया उद्योगास चालना मिळावी, रोजगार निर्मिती व्हावी म्हणून बीज कोष व इतर कोषांना हमी भाव मिळणे आवश्यक आहे. त्यामुळे शासकीय टसर ग्रेनेजला बीज कोषाचा सुरळीत पुरवठा होवून अंडीपुंज निर्मिती करता येईल. त्याअनुषंगाने टसर बीज कोष व इतर कोष खरेदी दरात सुधारणा करण्याबाबतची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

राज्यातील टसर कोष उत्पादक संस्था व शेतकऱ्यांची मागणी विचारात घेता पारंपारीक राज्य व कच्चा टसर बँक, केंद्रीय रेशीम मंडळ, चाईबासा (झारखंड) यांच्या सुधारित दराच्या धर्तीवर टसर रेशीम बीज कोष व इतर कोषाच्या खरेदी दरात पुढीलप्रमाणे सुधारणा करण्यास याद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे :-

अ.क्र.	कोषाचे प्रकार	एकक	सध्याचे दर	सुधारीत दर
१.	बीज कोष	प्रती खंडी	७२००/-	१२०००/-
२.	रिलेबल कोष (०.८५ ग्रॅम ते १.०० ग्रॅम शेलवेट)	प्रती खंडी	२२८०/-	७०००/-
३.	दुदरू/निवाड कोष/ पीअर्स कोष	प्रती खंडी	१०००/-	२०००/-
४.	चलपट कोष	प्रती खंडी	४००/-	१०००/-

(प्रती खंडी = ४००० टसर कोष नग)

२. सदर मान्यता ही पुढील अटींच्या अधीन राहून देण्यात येत आहे :-

(अ) टसर बीज कोष व इतर कोष खरेदी दराबाबत केंद्रीय रेशीम मंडळाच्या प्रचलित अटी व शर्तीचे पालन करण्यात यावे.

(ब) सदर प्रयोजनार्थ चालू आर्थिक वर्षात अधिकच्या निधीची मागणी करण्यात येणार नाही.

(क) रेशीम संचालनालयाने मान्यता दिलेल्या बीज कोष उत्पादक शेतकऱ्याकडून टसर बीज कोषाची खरेदी करणे बंधनकारक राहिल.

(ड) रेशीम संचालनालयाकडे नोंदणीकृत असलेल्या टसर बीज कोष उत्पादकांना बीज कोष अंडीपुंजाचा पुरवठा करण्यात यावा. राज्याबाहेरील शेतकरी / व्यापारी यांचेकडून बीज कोष / इतर कोष शासकीय केंद्रावर खरेदी करण्यात येणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी.

३. वरीलप्रमाणे सुधारीत दर शासन निर्णयाच्या दिनांकापासून लागू होतील तसेच केंद्रीय रेशीम मंडळ व राज्य शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सुचनांचे पालन करणे बंधनकारक राहिल.

४. टसर रेशीम बीज कोष व इतर टसर कोष खरेदीवर होणारा खर्च हा “मागणी क्र. व्ही-२, २४२५, सहकार, ००१ संचालन व प्रशासन, (०१) संचालन व प्रशासन, (०१)(१३) रेशीम संचालनालय (अनिवार्य) (२४२५१३४१), ५०, इतर खर्च” या लेखाशिर्षाखाली उपलब्ध तरतूदीतून भागविण्यात यावा.

५. सदर शासन निर्णय हा वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.१०३/२०२४/व्यय-२, दि.१६.०२.२०२४ अन्वये दिलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४०३०७१०५६०४२८०२ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(श्रध्दा कोचरेकर)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा.राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा.उपमुख्यमंत्री (गृह) यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मा.उपमुख्यमंत्री (नियोजन व वित्त) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ५) मा.मंत्री (वस्त्रोद्योग) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) मा. विरोधीपक्ष नेता, महाराष्ट्र विधान परिषद/विधानसभा, विधानभवन, मुंबई.
- ७) महाराष्ट्र राज्यातील सर्व सन्माननीय संसद सदस्य.
- ८) महाराष्ट्र विधानसभा/विधानपरिषद सर्व सन्माननीय सदस्य.
- ९) प्रधान महालेखापाल, महाराष्ट्र १-(लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरीक्षा), मुंबई.
- १०) महालेखापाल, महाराष्ट्र-२ (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरीक्षा), नागपूर.
- ११) अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव/ सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १२) सहसचिव/उपसचिव (व्यय-२), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १३) सदस्य सचिव, केंद्रीय रेशीम मंडळ, बंगळूरु.
- १४) संचालक, राष्ट्रीय रेशीमकीट बीज संगठण (NSSO), केंद्रीय रेशीम मंडळ, बंगळूरु.
- १५) संचालक, केंद्रीय रेशीम संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (CSR & TI) श्रीरामपूरा, म्हैसूर.
- १६) संचालक, केंद्रीय टसर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (CTRTI), केंद्रीय रेशीम मंडळ, रांची (झारखंड)
- १७) संचालक, बेसीक टसर रेशीम बीज संगठण (BTSSO), केंद्रीय रेशीम मंडळ, बिलासपूर (छत्तीसगड)
- १८) संचालक (रेशीम), रेशीम संचालनालय, नागपूर.
- १९) जिल्हा कोषागार अधिकारी, गडचिरोली/ गोंदिया / चंद्रपूर / भंडारा
- २०) उपसंचालक, प्रादेशिक रेशीम कार्यालय, छत्रपती संभाजीनगर
- २१) सहायक संचालक, प्रादेशिक रेशीम कार्यालय, पुणे/अमरावती/नागपूर.
- २२) रेशीम विकास अधिकारी, श्रेणी-१/श्रेणी २, जिल्हा रेशीम कार्यालय, आरमोरी जि.गडचिरोली/ अर्जुनी मोरगाव जि. गोंदिया / पाथरी जि. चंद्रपूर / भंडारा.
- २३) सर्व जिल्हा रेशीम कार्यालये.
- २४) निवडनस्ती (रेशीम कक्ष).